

L N B

LNB PRESES APSKATS

13-08-2021

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

— Laura Dumbere

Skaista kā bilde

Latvijas kultūras kanons nupat ticis papildināts ar jaunu, neparastu sadaļu – astoņām **klasiskajām ainavām**. Bet ainava nav iekopjama tradīcija kā Jāņi un Dziesmusvētki. Ainavai arī nav konkrēta autora. Tieši tas liek pārdomāt kolektīvo atbildību – ko varam darīt, lai arī turpmāk Latvija būtu skaista kā bilde. Jo ainavas autori esam mēs visi

A BAVAS senielejas ainava. Daugavas ainava. Zemgales līdzenums. Gaujas senielejas ainava. Latgales ezeraine. Latvijas mežu ainava. Piejūras ainava. Vidzemes pauguraine.

Tas ir maģiskais astoņnieks, kas tagad mīt ne tikai ģimeņu fotogrāfijās, dziesmu vārdos un Vilhelma Purviša gleznās. Šīs ainavas kā vērtība nostiprinātas kultūras kanonā.

Pārsteidzošā un pat mulsinošā kārtā šīm ainavām nav konkrētu robežu un adrešu – tās nevar ierakstīt Waze navigācijas meklētājā un braukt pretim sarkanajam mērķa baloniņam, lai galā nofotografētos uz kultūras kanona fona.

Jaunajā kanona sadaļā nominēti un aprakstīti pazīstamākie Latvijas ainavu tipi jeb ainavu tēli, kas paši par sevi ir latviskās kultūras varoņi. Tie nav vienkārši smuki skati, bet vēsturiski un mūsdienīgi nozīmīga kultūrteļa – Latvijas dabas bagātību un cilvēku dzīves un darbības lieciniece.

Katrs pagasts varētu apvainoties, ka viņu smukākā vietīņa nepelnīti apieta, bet kaimiņi gan pacildināti

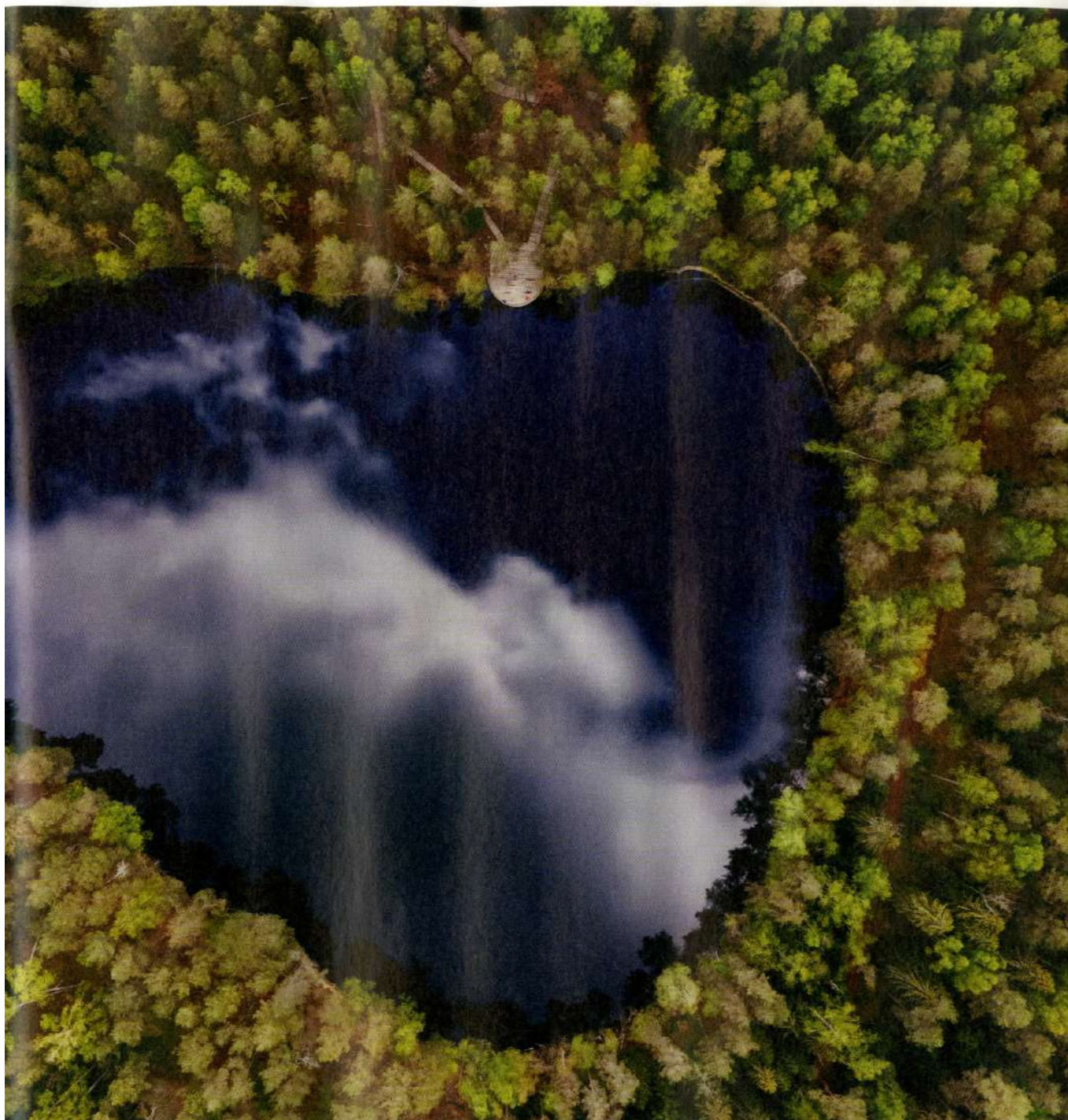
«Ikvienas valsts kultūras kanons ir interesants ar to, ka parāda, ko katra nācija uzskata par vērtību un izvēlas kā sev nozīmīgāko. Runa ir par identitāti,» saka projekta *Latvijas kultūras kanons* vadītāja Maija Treile.

Mūsu kanonā ir daudz neparastu vērtību – rudzu maize, kapu kopšanas kultūra un Dziesmusvētki. Tomēr tāda kanona sadaļa kā «Ainava» ir unikāls gājiens pat Eiropas mērogā, un tas par mums daudz ko pastāsta. Tātad Latvijas ainava ir daļa no nācijas identitātes apziņas. Klātesošs kultūras kods visā, ko latvietis dara un rada.

«Ainavas ir tās, kas iedod kontekstu pārējam kultūras kanonam,» turpina Treile. «Vērtīgi ir ainavu apraksti, kuros uzsvērts,

FOTO – KASPARS SILINS

cik lielu iespaidu tās atstājušas uz rakstniekiem, māksliniekiem un mūziķiem.»

Kāpēc tieši šīs astoņas ainavas tikušas kanonizētas? Kā iekļaušana kultūras kanonā ietekmēs to nākotni? Vai pastāv likumīgi mehānismi, kas Latvijā palīdz aizsargāt un saglabāt izcili skaistas ainavas? To mēģināsim noskaidrot kopā ar Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta direktori Gitu Strodi un diviem ekspertiem, kuri ieguldījuši lielu darbu Latvijas ainavu iekļaušanā

kultūras kanonā, šo ainavu izvēlē un aprakstīšanā: Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas fakultātes profesoru, ainavu zinātnieku Oļģertu Nikodemu un LU asociēto profesori, ģeogrāfijas zinātni doktoru Anitu Zariņu.

LOGS VIENMĒR ATVĒRTS

Ir svarīgi precizēt, ka kultūras kanonā iekļautās ainavas nav statiskas bildes – tās nav ne 18. gadsimta, ne mūsdienu ainavas kā pabeigtas vienības. Tās ir mūžam mainīgas.

Velnezers jeb Čertoks netālu no Aglonas

Piemēram, 11. gadsimtā Latvijas teritorijā dominēja purvi un lapu koku meži, to skaitā lielu ozolu meži. Klimatam kļūstot siltākam un sausākam, ainavā ienāca arvien vairāk skuju koku. Nevar salīdzināt viduslaiku ainavu ar vēlāko muižu laiku ainavu, pirmās Latvijas brīvvalsts ainavu un mūsdienu skatus – tās ir pilnīgi dažādas «operas». ▶

LATGALE. Slatišķu kalna ainava.

Abi ģeogrāfijas profesori gan atzīst – aptaujas liecina, ka pat jaunās paaudzes latvieša apziņā ideālā Latvijas ainava aizvien vēl tiek iztēlota kā pastkarte no ulmaņlaikiem, kur pļavas mijas ar bīrztalām, viensētām ir lubiņu jumti, ganās gotiņas, tālumā vīd bieza meža zaļā siena... Kā bezgalīgs Brīvdabas muzejs, kas liek atcerēties par laimīgajām bērnības vasarām pie lauku vecmāmiņas. Diemžēl šāda Latvijas ainava vairs nevar pastāvēt, jo cilvēku dzīvesveids un zemes un mežu apsaimniekošanas veids ir mainījušies. Toties droši varam teikt, ka mūsdienu Latvijas ainavai tipiski kļuvuši ziedošie rapšu lauki. Daudziem tie nepatīk, īpaši viensētu iemītniekiem, kuru mājas atrodas rapša ķīmiskajā ielenkumā. Bet citi sajūsmā skrien rapsi fotografēties! Domājot par Latvijas ainavām, jāpatur atvērts prāts kā vaļējs logs, apzinoties, ka šodienas skaistie skati pēc 20 gadiem atkal būs citādi. Atvērtu prātu turējuši arī eksperti, kuri vairāk nekā desmit gadus strādāja pie ainavu iekļaušanas kultūras kanonā.

«Kultūras kanons vairumam asociējas ar mākslas darbiem, teātri, kino un literatūru. Un pēkšņi – ainava? Pastāvēja diskusija, vai tas vispār nepieciešams. Mums bija precīzi jāformulē un jāpamato, ko ainava nozīmē kanona skatījumā,» stāsta profesors Oļģerts Nikodemus. Būtībā ainava ir kultūrtelpa, kas veidojusies dabas un cilvēka mijiedarbībā daudzu gadsimtu laikā. «Ja uz jēdzienu «kultūra» skatāmies plašākā nozīmē, tad Latvijas iedzīvotāju kultūra atspoguļojas ainavā. Piemēram, viensētas kā neatņe-

mama dzīvesveida sastāvdaļa. Mazpilsētas, lauku baznīcas. Muižu laikā stādītās skaistās koku alejas, parki un dārzi. Ulmaņlaikā kā skaistuma izjūtas liecinieces ainavā ienāk bērzu bīrztalas,» uzskaita profesors.

Ari jaunie laiki ainavu mainījuši, sevišķi pierīgā, kur ziedošu pļavu vietā nākuši privātmāju ciemati un infrastruktūra ar degvielas uzpildes stacijām. Arī tā ir mūsu kultūrainava – gan «trekno gadu» ekonomiskā burbuļa, gan pastāvīgās urbanizācijas laikmeta lieciniece.

Eksperti apzināti vairījušies kultūras kanonam nominēt konkrētas vietas. Tas izraisītu nebeidzamas diskusijas: kāpēc kanonā iekļauta tikai Vecpiebalgas ainava – kā tad ar Ērgļiem un skaisto Raiskumu? Kāpēc tikai Mežotne, vai tad Lielplatonē arī nav smuki? Katrs pagasts varētu sulīgi apvainoties, ka viņu smukākā vietīņa nepelnīti apieta, bet kaimiņi gan pacildināti. Tāpēc kanonam izvēlēti klasiskie ainavu tipi, ar kuriem asociējam katru novadu vai apvidu.

Vides un reģionālās attīstības ministrijas paspārnē jau sen pastāv projekts *Ainavu dārgumi* – tās ir vietas un teritorijas laukos, ciemos un pilsētās, kas tiek uzskatītas par īpašām vērtībām neatkarīgi no to aizsardzības statusa un diženuma. Projektā iedzīvotāji varēja izteikt savus priekšlikumus, kuras ainavas vajadzētu iekļaut «dārgumos». Tādu ir vairāk par simtu. Skaidrs, ka tās visas nevar iekļaut kanonā.

«Kultūras kanons nav noslēgts loks, arī ainavu sadaļa paliek atvērta,» uzsver pro-

fesore Anita Zariņa. «Mēs noteikti strādāsim pie Latvijas mazpilsētu vēsturisko centru iekļaušanas kanonā. Domājam, kā vēl papildināt ainavu sadaļu – varbūt ar purviem, randu pļavām vai citām raksturīgām ainavu vērtībām.»

Tomēr ainavu iekļaušana kultūras kanonā tieši neietekmē to statusu un nākotni. Šīs astoņas ainavu vērtības turpmāk netiks ne īpaši aizsargātas, ne konservētas kā senas gleznas vai pirmais Bībeles izdevums latviešu valodā. Jautājums – kāda jēga ir kanonizēt ainavas, kuru varbūt drīz vairs nebūs intensīvas lauksaimniecības, mežizstrādes vai apbūves rezultātā?

SKAISTUMAM NAV LIKUMU

Dabas aizsardzības pārvaldes eksperte Gita Strode apliecinā, ka Latvijā nav konkrētas likumdošanas, kas tiešā veidā attiektos uz ainavu kā vērtību par sevi un to spētu aizsargāt. Mums valstī ir deviņi aizsargājamo ainavu apvidi (tos iespējams skatīt Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapā). Taču tas tiešā veidā nenozīmē ainavas kā vizuālas vērtības aizsardzību. Šis statuss vairāk saistīts ar dabas vērtībām – bioloģisko daudzveidību un augu vai dzīvnieku sugām, kas konkrētajā apvidū saudzējamas. Gita Strode nenoliedz, ka reizēm skaistie skati nav pirmajā vietā. Ja sargājam kādu kukaini vai krupi, vides prasības un aizliegumi noved pie visai neglītas ainavas. Līdzīgi ar aizsargājamo mežu teritorijām – no ainaviskā viedokļa tie ir vienmuļi.

Piejūras ainava

«Ieteiktu radīt projektu, kurā Vidzemes viensētu īpašnieki tiek finansiāli motivēti atjaunot ainavai raksturīgos lubiņu jumtus»

Tomēr Strode atgādina, ka ainavas daudzveidība ir vistiešākajā veidā saistīta ar dabas daudzveidību. «Veclaicenes un Vecpiebalgas ainava, kur zālāji jeb pļavas mijas ar mežu puduriem un ezeriem, ir ideāla dzīves vide daudzām sugām. Piemēram, mazajam ērglim, kuru tagad daudzi lauksaimnieki un pašvaldības jau ienīst, ideāls variants ir mazs mežs, kur ligzdot, un lauksaimniecības zemes, kur ērglis mēdī un barojas. Droši varam secināt, ka skaista un dažāda ainava ir arī labākais risinājums dabai.»

Diemžēl skaistumu un priekšstatu par Latvijas ideālajiem skatiem likums nevar regulēt. Kā teic profesors Oļģerts Nikodemus, nekas vietējos zemniekus un pašvaldības nebiedē tik ļoti kā aizsardzības statusi, liegumi, aizliegumi un darbības ierobežojumi. Gita Strode piebilst: «Valstī nav izdevies panākt līdzsvaru starp kopējo labumu un zemes īpašnieku interesēm. Ir ierobežojumi, bet nav adekvātas kompensācijas. Ir noteikumi, bet arī robi likumdošanā, kas ļauj tos

apiet. Dabas aizsardzībā strādāju 14 gadus un redzu, ka kopumā sabiedrības domāšana gājusi uz labo pusi. Tomēr joprojām pārsteidz nezināšana un vienaldzība. Daudz kas ainavu neatgriezeniskā pārveidošanā notiek pa kluso tā, lai sabiedrība vairs nevar neko vērst par labu.»

Profesore Anita Zariņa un Gita Strode atgādina, ka katrai pašvaldībai ir tiesības veidot savu teritorijas plānojumu un izvir-

zīt kādu ainavas daļu par aizsargājamu teritoriju – kaut vai vienu konkrētu koku aleju, upes ielejas gabaliņu vai birztalu. Tam nebūt nav jābūt dabas liegumam, bet vērtībai, kuru pašvaldība apņēmusies saglabāt. «Pašvaldība ar saviem teritorijas plānojumiem un būvniecības regulējumiem var noteikt, kāda ainava izskatīsies. Mēs kā dabas aizsardzības institūcija nevaram diktēt noteikumus, kādām ainavā jāizskatās jaunceltajām ēkām,» skaidro Strode. Viņa uzskata, ka vietējās nozīmes aizsargājamo teritoriju veidošana ir instruments, kas Latvijā tiek pārāk maz lietots vai pat pilnībā ignorēts – pašvaldības negrib ķēpāties ar ainaviskajām problēmām. Tā iemesls ir gan nezināšana, gan nepietiekamie līdzekļi. «Ja vēlamies apbraukt kādu ainaviski vai ekoloģiski vērtīgu vietu, tas maksā naudu. Vai pašvaldība gata maksāt vairāk, lai kādā ceļa posmā saglabātu kokus? Pārsvārā ne. Un nav arī godīgi no pašvaldībām to pieprasīt.»

Profesore Anita Zariņa pauž pārliecību, ka atbildība par Latvijas ainavām drīzumā būtu jāuzņemas sabiedrībai: «Ja vēlamies, lai ainava ar klasiski skaistajiem Latgales ezeriem un Vidzemes pauguriem būtu atvērta, mums par to būs jāmaksā. Jo tas nozīmē ceļmalu, ezermalu un citu ainavas teritoriju atbrīvošanu no krūmājiem un pamežiem, zālāju pļaušanu, arī ezeru krastu niedru pļaušanu. ▶

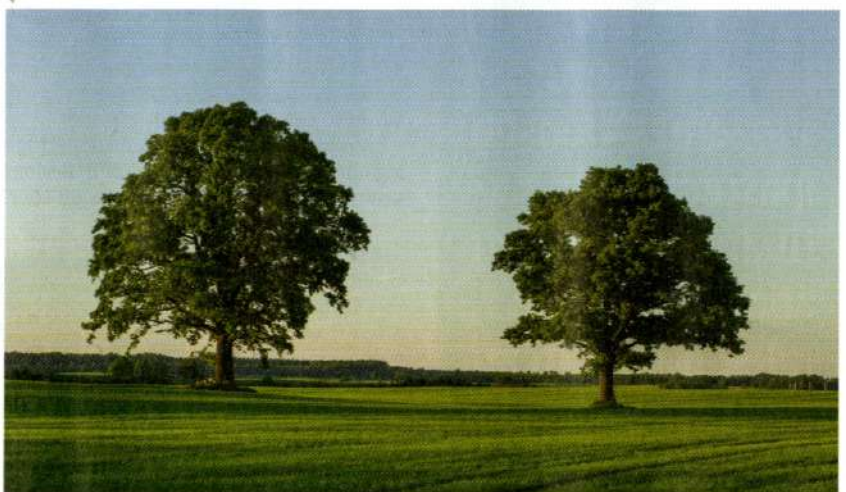
Skats no Gaiziņkalna, 1932. gads

Nevaram visu atbildību pārlikt uz šo zemju īpašniekiem – viņiem nav jāplēšas uz pusēm, lai garāmbraucējiem būtu smukāks skats. Valstij un sabiedrībai jāinvestē, lai šīs kanoniskās ainavas uzturētu.»

ZEMGALĒ SKAITĪT, VIDZEMĒ CIRST
Kuras kultūras kanonā iekļautās ainavas ir apdraudētas un pakļautas pārāk sāpīgām pārmaiņām? Visi trīs eksperti vienbalsīgi izceļ Zemgales līdzenumu, Vidzemes pauguraini un Latgales ezeraini.

Zemgales līdzenums nav nekāda garlaidīga stepa, kur nav nekā, ko redzēt un aci piesiet. Ja braucat no Bauskas uz Dobeli, nonāksit nebeidzamā brīnišķu ainavu gleznā. Tai raksturīgi viensētu un mežu puduriņi, daudzo upiņu mežainie krasti, vējlauzēm un skaistumam kalpojušās koku rindas un alejas. Taču tieši šie mazie ainavas elementi sāk izzust, jo intensīvās lauksaimniecības interesēs nav ar kombainu apbraukt kaut kādus sasodītus kokus. «Zemes īpašnieku un pašvaldību uzdevums būtu tomēr šos ainavu elementus saglabāt, lai maizes klēts Zemgale nepārvēršas par stepi,» norāda Anita Zariņa.

Cits stāsts ir par Vidzemi un Latgali, kas vēsturiski bijušas atvērtas ainavas, kur var redzēt katru pakalnu un ezeru. Raksturīgi, ka nesenajā LU Ģeogrāfijas fakultātes aptaujā vairums cilvēku neatkarīgi no savas izcelsmes vietas kā ideālās Latvijas ainavas iemiesojumu nosaukuši Vidzemes pauguraini: kalniņš, ezeriņš, birztaļiņa, viensēta. Taču augsne šajos apvidos ir nabadzīga un lauksaimniecībai nepiemērota. Tāpēc liela daļa kādreizējo lauku un ganību, kur nabaga piebaldzēni ar asinīm pa degunu pūlējās izspiest dieniško maizi, tagad atstāta dabiskai aizaugšanai vai tiek apmežota. Krūmi un meži apēd gan ceļmalas, gan ezerus un skaistos pakalnus. Skatu vairs nav.

Zemgales līdzenuma ainava

Profesors Nikodemus atzīmē, ka tieši Vidzemes un Latgales augstienēs dramatiski samazinājies arī apdzīvoto viensētu skaits. Kur nav cilvēku un mājlopu, nav arī ainavas. Māte daba kā ainavu arhitekta Latvijā ir nepielūdzama – tā visu gatava pārvērst mežā.

AINAVU ARHITEKTU VALSTS

2000. gadā tapusi Eiropas Ainavu konvencija, kas ir saistoša arī Latvijai, sniedz īsu un ietilpīgu definīciju: «Ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.» Būtiskais pateikts pirmajā definīcijas daļā – ka ainavas vērtīguma kritērijs ir tas, kā to redz cilvēks. Skaistuma izjūta ir individuāla. Pilsētnieki un tūristi vēlēšies redzēt pastorālas Latvijas lauku ainavas bez «neglitām» fermām, lauktehnikas angāriem un graudu kaltēm. Bet vietējie zemnieki akurāt

leposies ar savu jauno kalti, jo tas ir viņu darbs un maize.

Pētījumi liecina, ka katram cilvēkam visskaistākā ainava šķiet tā, kas viņam atgādina laimīgās bērnu dienas un jaunību, dzimto pusi. Profesorei Zariņai par to ir liels stāsts – viņa devusies ekspedīcijās pa lauku mājām, kuru nosaukums ir Ainavas. Latvijā tādu ir daudz. Kādā no viensētām jautājusi saimniecei: kur tad ir tie skaistie skati, kas devuši mājai vārdu? Saimniece brīnījies – vai neredzat, cik te skaisti? Anita neredzēja gan. Jo cilvēks, kas mūžu dzīvojis savā mājvietā, ainavas skaistumu redz ar sirds acīm.

Tieši šis aspekts manifestēja 2020. gadā, kad Tukuma novadā tika plānots būvēt vēja generatoru parku *Pienava*, kas nonāca līdz tiesai starp pašvaldību un attīstītāju. Kāds ainavu eksperts no malas atbrauca un izdarīja it kā objektīvu secinājumu, ka šī vieta

Ērgļu klintis pie Gaujas pagājušā gadsimta 30. gados

nav ainaviski vērtīga – nekas īpašs – un ir piemērota vēja parka būvniecībai. Tas izraisīja nebijušu aktivitāti iedzīvotāju vidū. Tika savākti vairāk nekā 10 000 protesta parakstu. Jo vietējiem cilvēkiem šī ainava ir visskaistākā, vienīgā un dārgākā. Ja vēja parks taps, to varēs redzēt arī no Jelgavas.

Anita Zariņa apstrīd domu, ka Latvijas kultūras kanonā minētajām ainavām nav autoru. «Aiz katras ainavas stāv trīs spēki kā Annas Brigaderes romāna nosaukumā – Dievs, Daba, Darbs. Un darbs ir cilvēks! Ja arhīvā meklējam liecības par kādas ainavas vēsturi, vienmēr atradīsim konkrētu cilvē-

ku vārdus – viņi iekopuši šo viensētu, koku aleju, mežu, bīrztalu, pļavas. Katrai ainavai ir autors!» Tieši uz to mudina tiekties kultūras kanona eksperti – sabiedrībai un katram zemes īpašniekam kļūt par atbildīgu ainavu arhitektu. Nav cita skaisto skatu kopēja kā mēs paši.

AINAVU TIRGUS

Profesors Nikodemus izceļ domu, ka šobrīd Latvijas valsts un sabiedrība nenovērtē ainavu kā ekonomisku resursu – vietējā un ārvalstu tūrisma magnētu. Eiropā ir maz valstu, kur vēl var runāt par šādām dabis-

kām un pastorālām lauku ainavām ar ezeriņiem un mežiņiem. Ja tādas ir, tiek «pārdotas» kā īpašie ceļu maršruti. Ievilina tūristus arī vietējos krodziņos, muzejos, pilis un lauku samniecībās.

Arī viensētu kā unikālas ainavas un dzīvesveida sastāvdaļas nav nekur, izņemot vēl Igauniju. Taču mēs to neprotam lietot. «Ja katra pašvaldība un valsts kopumā paraudzītos uz ainavām kā nopietnu tūrisma industrijas potenciālu, mēs citādi skatītos uz aizaugošajām Latgales un Vidzemes paugurainēm. Būtu gatavi tās atkal atvērt skatam, izkopt ceļmalas un ezeru krastus. Es ieteiktu radīt projektu, kurā Vidzemes viensētu īpašnieki tiek finansiāli motivēti atjaunot ainavai raksturīgos lubiņu jumtus,» saka Nikodemus.

Kā labu piemēru viņš min Skotiju, kurp devies pieredzes apmaiņas braucienā, lai no skotu zinātniekiem mācītos, kā ainaviski pareizi apmežot lauksaimniecībā neizmantojamas zemes. Brīnījies, kāpēc paši skoti savas plašās augstienes neapmežo, bet pērk koksni no Latvijas. Skaidrojums vienkāršs – ziedošo viršu lauki kā tūrisma galamērķis viņiem ienes vairāk naudas, nekā jebkad ienestu mežsaimniecība.

Mums ir iemesls apdomāt, vai kultūras kanonā minētās ainavas uzskatām par pašsaprotamām, vai tomēr esam gatavi tajās ieguldīt līdzekļus un darbu kā valstiskā vērtībā. ●

Avots: IR

Datums: 05-08-2021

Es varētu būt bibliotekārs

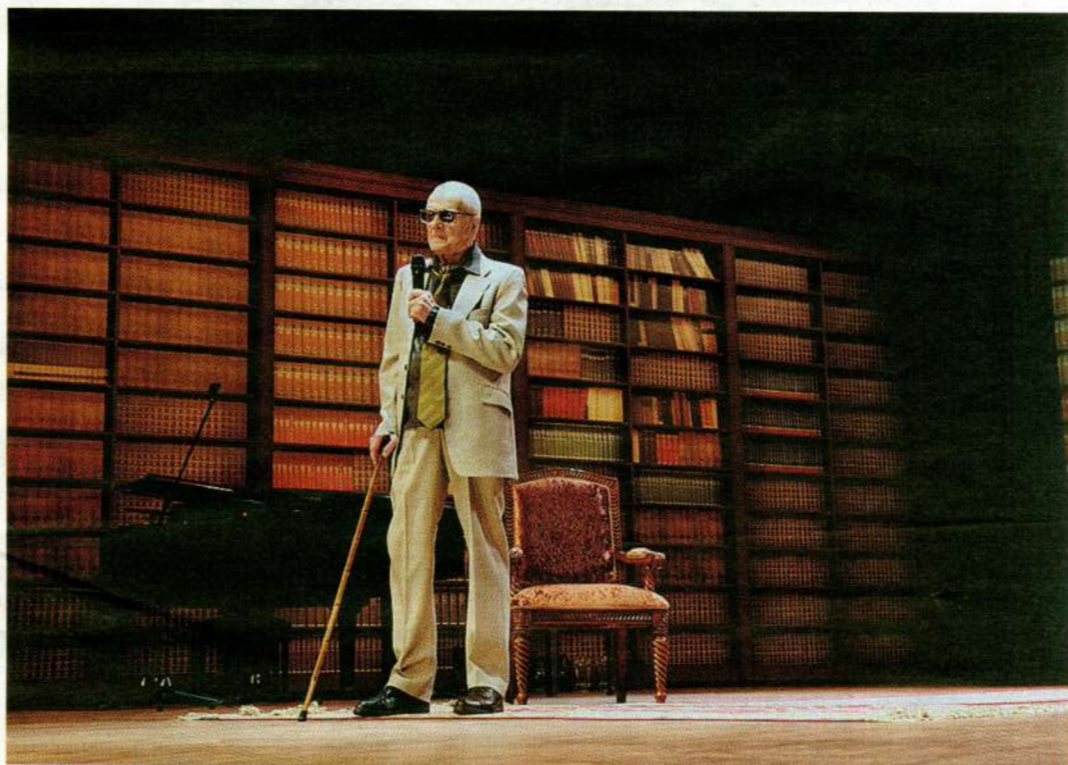
Izstāde un septiņas sarunas režisora Oļģerta Krodera simtgadē

Undīne Adamaite

SAVĀ dzimšanas dienā, 9. augustā, režisors Oļģerts Kroders laikā, kad dzīvoja Valmieras drāmas teātri, mēdza pie savas istabas durvīm uzlikt uzrakstu «Esmu aizņemts». Viņš necieta godināšanas un neko pompozu. Siltīte «Esmu aizņemts» ir viens no daudzajiem eksponātiem, kas skatāmi Krodera dzimšanas dienā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā atklātajā izstādē *Es varētu būt bibliotekārs*, kuru māksliniece Anna Heinrichsone veidojusi kā režisora istabu skatuves maketā. Idejas autors ir Valmieras teātra aktieris Krišjānis Salmiņš, kurš šo izstādi uztvēr kā skolnieka mīlestības apliecinājumu skolotājam: «Man ir tikai divi režisori, pie kuriem esmu spēlējis lomas, par kuriem ir vērts runāt – viens ir Kroders, un otra ir Māra Kīmele, kura pati par sevi var atgādināt. Kroders tajā ir ielīcis ļoti daudz, lai es kādreiz varētu kļūt par personību.» Aktieris vēlējies kopā ar kolēģiem stāstīt par Kroderu, jo zina, cik nežēlīgi īsa ir atmiņa par teātra māksliniekiem. Krišjānis Salmiņš uzsver, ka vēlējies, lai skatītājs Krodera pasaulei tuvojas emocionāli, «salasot kopā dažādus krikumiņus, kurus Anna Heinrichsone ir sakīlusi kā olu kulteni», nevis kā lasot vikīpēdīsku rakstu.

Tas pat nav piliens

Izstāde caur grāmatu atspoguļos režisora laikmetu, viņa laikabiedrus, informatīvos un emocionālos iespaidus. Tajā būs redzami eksponāti no Krodera bibliotēkas, Krišjāņa Salmiņa un Evitas Snieždes personiskā arhīva. Te apskatāmas arī laikabiedru, izcilu kultūras personību dāvinātās grāmatas ar veltījumiem Oļģertam Kroderam. Liekas, ka Kroders tikai uz brīdi ir izgājis no istabas, uz krēsla stāv vēl viņa adas jaka, rūtīnā šalle, spieķis. Uz pakaramā – mūžīgā pelēkā bitlene. Par nepabeigtām tālām sarunām liecina pusizdzertas kafijas krūzītes, konjaka un balzama glāzītes. Pie rakstāmgalda uz krēsla – filozofu izgriezumu mapes – *Filosofi-*

▲ «KRODERS necieta vardarbību. Viņš mēdza ienākt grimētavā un pabīdīt kādu žurnālu – šitas noteikti ir jāzlasa, bet tas vienmēr bija ļoti sensitīvi un neuzbāzīgi.» atceras izstādes *Es varētu būt bibliotekārs* idejas autors Valmieras teātra aktieris Krišjānis Salmiņš. Attēlā – režisors Oļģerts Kroders sava pēdējā *Hamleta* dekorācijās. Izstāde līdz 9. oktobrim skatāma Latvijas Nacionālās bibliotēkas 1. stāvā.

PUBLICITĀTES FOTO

«Tas nav banāls reveranss, bet skolnieka mīlestības apliecinājums.»
Krišjānis Salmiņš

ja, Dabas zinības, Vēsture. Uz rakstāmgalda – Krodera sīcīcijā rokrakstā pierakstīta personīgā budžeta uzskaites un iestudēto un nospēlēto

lugu reģistrācijas burtņica. Paradums, kas Kroderam bija pielipis no laika, kad viņš bija Hatangas zivrupniecības grāmatvedis.

«Pēkšņi vienā jaukā dienā, visu bibliotēku, ko esmu visu mūžu... esmu faktiski kolekcionējis un sakrājis... Milzīgi liela tā bibliotēka ir. To es atdodu Valmieras teātrim – viss, vsjo un cauri! Es braucu dzīvot te šajā istabā. Kur jēga? Nekāda.» Oļģerts Kroders. 2002. gadā, pārvācoties uz dzīvi Valmierā, Oļģerts Kroders ieradās ar visu savu ārkārtīgi plašo bibliotēku, kas ietver apmēram 10 640 vienību, periodiskos izdevumus neskaitot. Izstādē ir kā deduktīvs mēģinājums saprast, uzminēt grāmatas no-

zīmi Krodera dzīvē, attiecības ar apkārtējiem, to viudokli par viņu.

«Tas pat nav piliens. Tā ir molekula no visas Krodera bibliotēkas,» par izstādē redzamo saka Krišjānis Salmiņš, kuram Kroders novēlēja lielu daļu savu grāmatu.

Septiņas sarunas par O.K.

Oļģerts Kroders (09.08.1921. Rīga–10.10.2012. Valmierā) dzimis aktrises Hertas Vulfas un teātra kritiķa, tulkotāja Roberta Krodera ģimenē. Ģimenes intelektuālās tradīcijas, paša neatlaidīgais darbs un plašas kultūras intereses izveidojušas Kroderu par vienu no erudītākajām personībām Latvijas teātra mākslā. Strādājis gandrīz visos Latvi-

jas teātros, iestudējot 136 izrādes, bijis kino un teātra aktieris. Bijis izsūtījumā Tālajos Ziemeļos (1941–1956). Oļģerta Krodera gara aristokrātisms un iekšēja neatkarība ļāvuši viņam gan mākslā, gan dzīvē vērsties pret garīgu un fizisku varmācību, klišejiem estētiskiem kanoniem, iestudējumos uzsvērot cilvēka kā domājošas būtnes garīgās aktivitātes, atbildības un iekšējās brīvības nozīmību. Iespējams, tāpēc četras reizes savā mūžā trīs dažādos teātros iestudējis Viljama Šekspīra traģēdiju *Hamlets*. Režisors apglabāts Dīvala kapos Valmierā.

Lieliska iespēja nokļūt Oļģerta Krodera gara dzīves telpā un spriegumā ir arī septi-

ņas *Sarunas Smilģa kabinetā par Oļģertu Kroderu*. Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smilģa Teātra muzejs, godinot režisoru Oļģertu Kroderu 100. dzimšanas dienā, no 9. augusta skatītājiem piedāvā muzeja mājaslapā *Teatramuzejs.lv* noskatīties muzeja vadītāja, teātra vēsturnieka Jāņa Siliņa sarunas ar aktieriem Ainu Kareli, Indru Briķi, Juri Bartkeviču, Leonu Leščinski, Līgtu Dēvici un Rihardu Rudāku, Ievu Puķi un Krišjāni Salmiņu, kostīmu mākslinieci Annu Heinrichsoni un scenogrāfu Mārtiņu Vilksāri, kuri atceras izcilo meistaru dažādos viņa radošās darbības posmos. Arī šīs sarunas nav banāls reveranss. ●

Avots: Diena

Datums:11-08-2021

no **10.**
augusta

**IZSTĀDE. ES
VARĒTU BŪT
BIBLIOTEKĀRS
LATVIJAS**

NACIONĀLAJĀ BIBLIOTĒKĀ.

Veltījums Oļģerta Krodera simtgadei. Izstāde caur grāmatām atspoguļos režisora laikmetu, viņa laikabiedrus, informatīvos un emocionālos iespaidus. Tajā

būs redzami eksponāti no Krodera bibliotēkas, Krišjāņa Salmiņa un Evitas Sniedzes personīgā arhīva. Idejas autors ir Valmieras teātra aktieris Krišjānis Salmiņš, vizuālo risinājumu veidojusi māksliniece Anna Heinrihsone. *Lnb.lv*

Avots: IR

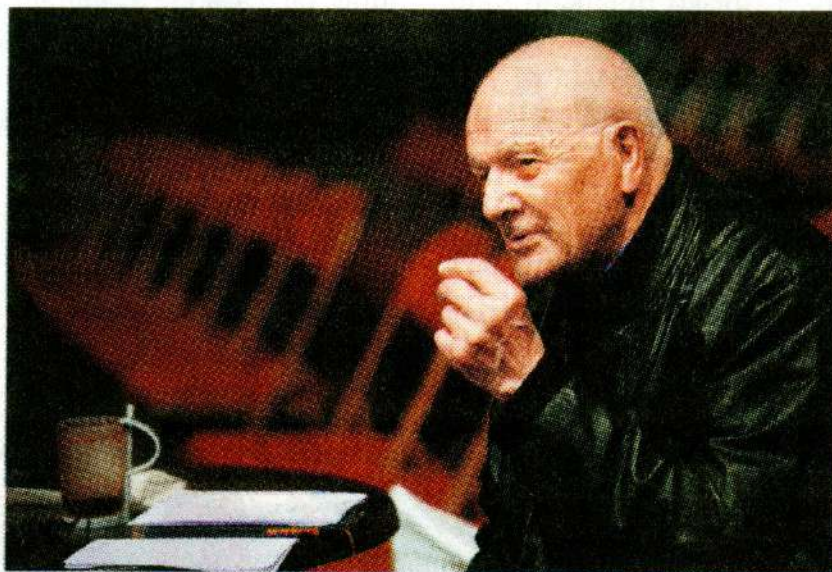
Datums: 05-08-2021

Krodera grāmatas Gaismas pilī

Pirmdien, 9. augustā, izcilajam latviešu teātra režisoram Oļģertam Kroderam apritētu simtā dzimšanas diena. Godinot mākslinieku, Latvijas Nacionālās bibliotēkas 1. stāva ātrijā no 10. augusta līdz pat 9. oktobrim apskatāma viņam veltīta izstāde "Es varētu būt bibliotekārs", ko rīkojis Valmieras teātris sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku, pateicoties Kultūras ministrijas atbalstam.

Izstāde caur grāmatu atspoguļos režisora laikmetu, viņa laikabiedrus, informatīvos un emocionālos iespaidus. Tajā būs redzami eksponāti no Krodera bibliotēkas, Krišjāņa Salmiņa un Evitas Sniedzes personiskā arhīva. Idejas autors ir Valmieras teātra aktieris Krišjānis Salmiņš, vizuālo risinājumu veidojusi māksliniece Anna Heinrichsone.

"Pēkšņi vienā jaukā dienā visu bibliotēku, ko esmu visu mūžu... faktiski kolekcionējis un sakrājis... Milzīgi liela tā bibliotēka ir. To es atdošu Valmieras teātrim – viss, vsjo un cauri! Es braucu dzīvot te šajā istabiņā. Kur jēga? Nekāda," teicis Oļģerts Kroders. 2002. gadā, pārvācoties uz dzīvi Valmierā, viņš ieradās ar visu savu ārkārtīgi plašo bibliotēku, kas ietver apmēram 10 640 vienību, perio-

AGNESE GULBE/LETA FOTO

Oļģerta Krodera gara aristokrātisms un iekšējā neatkarība ļāvusi viņam gan mākslā, gan dzīvē vērsties pret garīgu un fizisku varmācību, kā arī klišejiskiem estētiskajiem kanoniem.

diskos izdevumus neskaitot. Izstāde ir kā deduktīvs mēģinājums saprast, uzminēt grāmatas nozīmi Krodera dzīvē, attiecībās ar apkārtējiem, to viedokli par viņu.

Oļģerts Kroders (09.08.1921. Rīgā – 10.10.2012. Valmierā) dzimis aktrises Hertas Vulfas un teātra kritiķa, tulkotāja Roberta Krodera ģimenē. Ģimenes intelektuālās tradīcijas, paša neatlaidīgais darbs un plašās kultūras intereses izveidojušas viņu par vienu no eruditākajām personībām Latvijas teātra mākslā. Strādājis gandrīz visos Latvijas teātros, iestudējot 136 izrādes, to-

mēr bijis arī izsūtījumā Tālaļos ziemeļos (1941–1956). Oļģerta Krodera gara aristokrātisms un iekšējā neatkarība ļāvusi viņam gan mākslā, gan dzīvē vērsties pret garīgu un fizisku varmācību, kā arī klišejiskiem estētiskiem kanoniem, iestudējumos uzsverot cilvēka kā domājošas būtnes garīgās aktivitātes, atbildības un iekšējās brīvības nozīmību. Iespējams, tāpēc viņš četras reizes savā mūžā trīs dažādos teātros iestudējis Viljama Šekspīra traģēdiju "Hamlets". Režisors apglabāts Valmierā, Dīvala kapos.

ANITA BORMANE

◆ **Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) 1. stāva ātrijā līdz 9. oktobrim skatāma režisoram Oļģertam Kroderam veltīta izstāde *Es varētu būt bibliotekārs*.** To organizē Valmieras teātris sadarbībā ar LNB un Kultūras ministriju. Izstāde caur grāmatām atspoguļos režisora laikmetu, viņa laikabiedrus, informatīvos un emocionālos iespaidus. Tajā būs redzami eksponāti no Krodera bibliotēkas, Krišjāņa Salmiņa un Evitas Sniedzes personiskā arhīva.

Avots:Auseklis

Datums:11-08-2021

Godam noslēdz projektu "Not just books"

29.jūlijā Balvu skvērā, kā arī vēlāk Centrālās bibliotēkas izstāžu zālē, pulcējās interesenti, kā arī kultūras un sabiedriskie darbinieki, uzņēmēji un pašvaldības vadība, lai, noslēdzoties Latvijas-Krievijas pārobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam realizētajam projektam "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!", atklātu vienu no pēdējām aktivitātēm - izstādi "Iepazīsti Ziemeļlatgales uzņēmējus" par projekta finanšu līdzekļiem renovētajā Balvu Centrālās bibliotēkas izstāžu zālē.

Mērķis ir sasniegts

Izstādē var aplūkot tikai daļu no projektā paveiktā, proti, sniegta atbalsta jaunajiem Ziemeļlatgales uzņēmējiem, rezultātiem. Līdztekus produktu/pakalpojumu vizuālās identitātes un dizaina izstrādātajiem elementiem, ir apskatāmi uzņēmējiem sagatavotie reklāmas foto un video. Jāpiemin, ka daļai uzņēmēju projekta īstenošanas laikā tika izstrādāti marketinga plāni, veikti etiķešu tulkošanas darbi. Zīmīgi, ka atbalstu saņēma 23 Ziemeļlatgales uzņēmēji.

Projektu vadītāja Arnita Gaiduka pirms izstādes atklāšanas atzina, ka tur rokās bērnu, kas piedzimis, sadarbojoties trīs partneriem – diviem no Latvijas un vienu no Krievijas: "Vadošais partneris projektam, kas saucās "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!", ir biedrība "Radošās idejas". Mēs, Balvu novada pašvaldība, esam otrs partneris, bet trešais - Dedoviču rajona Centrālā bibliotēka (Pleskavas apgabals, Krievija). Pateicoties projekta partneriem, darbiniekiem un kolēģiem, ir parākts brīnišķīgs rezultāts, par ko pastāstīs divi labuma guvēji, kas ir Balvu Centrālā bibliotēka un Ziemeļlatgales Biznesa un tūrisma centrs. Paldies uzņēmējiem, kuri uzdrīkstējās kaut kam labam, lai iegūtu kaut ko lielisku."

Ari Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs teica paldies vārdus projekta īstenošanai, uzsverot, ka, neskatoties uz Covid-19 ierobežojumiem, kad ir liegta pārobežu sadarbība fiziskā veidā, izvirzītais mērķis ir sasniegts: "Uzņēmēji, ieguldot savu laiku šajā projektā, kas ir viens no dārgākajiem resursiem, preti saņēma brīnišķīgu rezultātu. Bibliotēka vairs nav tikai grāmatu apmaiņas vieta, bet daudz kas vairāk. Šī uzdrīkstēšanās ir fantastiska!" Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule pavēstīja, ka projekta noslēgumā ir savienojušies divi izcilākie šīs vasaras notikumi: "Pirmkārt, mēs rezumējām savu projektu. Otrkārt, mūsu notikuma izcilību izceļ tas, ka beidzot list lietus."

Daudzveidīgs galarezultāts

Projekta "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!" realizēšanas periods iesākās 2019.gada 31.maijā un noslēdzās 2021.gada 30.jūlijā. Galarezultātā ir iepirkta biznesa literatūra, kas pieejama bibliotēkās, konkrētas labuma guvēju iestāžu telpas ne tikai tika renovētas, bet arī aprīkotas ar mūsdienīgu aprīkojumu, mēbeļiem, lai radītu uzņēmējiem ērtu un rosināšu darba vidi, organizējot sanāksmes, diskusijas un seminārus. Tika organizēti semināri gan esošajiem, gan topošajiem uzņēmējiem - skolēniem, piesaistot profesionālus un pieredzējušus lektorus, kā arī neizpalika mācību vizītes bibliotēkās Dedovičos un Balvos, iesaistot Bauskas

Projekts kā bērns. Arnita Gaiduka realizēto projektu "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!" salīdzināja ar piedzimušu bērnu, kuram pirmos soļus pasaulē ieradīja vairāki sadarbības partneri: "Labā ziņa ir tā, ka noslēgts sadarbības līgums starp visiem trim partneriem, tāpēc turpināsim darbu pie uzņēmējdarbības veicināšanas un citu labu lietu radīšanas."

Pusstunda trīs ar pusi dienu laikā. Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule priecājas, ka beidzot izstāžu zālē ir aprīkota ar modernu un mūsdienīgu aparātūru: "Izstādī uzliekam pusstundas, nevis trīs ar pusi dienu laikā. Liels ieguvums ir vairāk nekā divu tūkstošu eiro apmērā iegādātā biznesa literatūra latviešu, krievu un angļu valodā, kas izdota dažādās pasaules valstīs. Bibliotēkas mājaslapā ir atvērta speciāla sadaļa "Not just books", kur par katru grāmatu ir atsevišķa informācija un anotācija. Tāpat mūsu speciālists Guntis Laicāns ir uzrakstījis rokasgrāmatu, kā ērti un viegli izmantot dažādas datorprogrammas. Šī ieguvuma popularizāciju mēs vēl veiksīm. Mums bija iespēja strādāt ar jauniešiem, lai četros semināros, sadarbojoties ar profesionāliem pasniedzējiem, sniegtu ieskatu uzņēmējdarbībā, vienlaikus izvērtējot skolēnu biznesa idejas."

Centrālo bibliotēku, kā asociēto partneri. Covid-19 radīto apstākļu dēļ izpalika projekta partneru tikšanās daļa klātienē un daži citi plānotie pasākumi, taču finansējums tika novirzīts papildus uzņēmēju atbalstam.

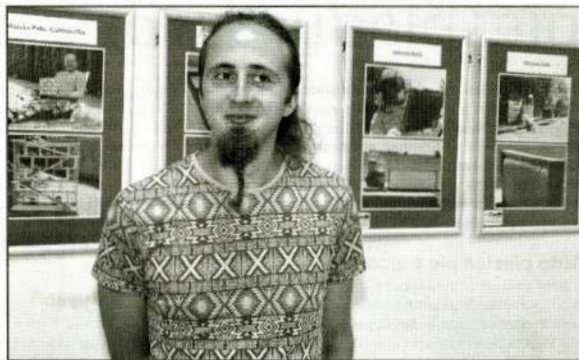
Katram sava vizija. Izstādes atklāšanā Anita Kairiša atklāja, ka projekta gaitā iepazīsini Ziemeļlatgales uzņēmējus: "Katram bija sava vizija, ko viņi vēlas redzēt. Kopīgiem spēkiem, ar manu vizuālo redzējumu izveidojām dažādas lietas, kas viennozīmīgi vairo mūspuses uzņēmēju pakalpojumu atpazīstamību."

Lai iegūtu – jāiegulda! Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs īpašu paldies teica uzņēmējiem: "Katru sekundi, minūti un stunda, ko veltījāt projektam, iespējams, ir neiegūtā peļņa. Tomēr uzņēmēji saprot - sākumā jāiegulda, lai iegūtu!"

Lai uzņēmējiem ērtāk! Ziemeļlatgales Biznesa un tūrisma centra vadītāja Gunta Božoka uzsvera, ka projekta mērķauditorija bija jaunie uzņēmēji: "Veicinot uzņēmējdarbību Ziemeļlatgalē, uzrunājām potenciālos sadarbības partnerus un veiksmīgi piedalījāmies četros semināros. Priecājamies, ka projektā esam ieguvuši aprikojumu, divas teltis, kā arī ir izveidota telpa, lai radītu uzņēmējiem ērtu un rosināšu darba vidi."

Laiņi lūgti! Izstādē ikviens interesents var uzzināt, ko piedāvā uzņēmējs Andris Ločmelis darbnīcā, kurā top dažādi ādas izstrādājumi.

Publikācija sagatavota ar Latvijas-Krievijas pārobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam finansiālu atbalstu.

Par tās saturu pilnībā atbild Balvu novada pašvaldība, un tā var neatspoguļot Programmas, Programmas dalībvalstu Latvijas un Krievijas, kā arī Eiropas Savienības viedokli.

* Apmaksāts

Jēkabpils pilsētas bibliotēkai – 100

No Ļeņina 100. jubilejas līdz «Baltijas ceļam»

Turpinām ieskatu Jēkabpils pilsētas bibliotēkas (JPB) darbības vēsturē. Šoreiz par laika periodu no 1970. līdz 1990. gadam.

Izceļojusies pa tagadējā Vecpilsētas laukuma apkaimes ēkām, piedzīvojusi gan nosaukuma, gan adreses maiņas, Jēkabpils pilsētas bibliotēka 1966. gadā beidzot iegūst pastāvīgu mājvietu: Komjaunatnes laukums-3 (no 1990. gada – Vecpilsētas laukums).

Publiskā jeb, kā agrāk teica – masu bibliotēka visos laikos un pie visām varām bijusi un ir informācijas krātuve, centrs vai vieta, kur atrast ziņas gan par notikumiem republikā, valstī un pasaulē, gan gūt jaunas zināšanas visdažādākajās jomās. Un jāņem vērā, ka tas bija laiks bez mobilajiem telefoniem un interneta, tāpēc visa informācija bija iegūstama tikai no radio, televizora un preses. (Vai arī aizejot uz tuvāko bibliotēku!)

20. gs. 70. gadi Latvijas republikā izemējās ar vairākiem ar «padomiju» saistītiem notikumiem un jubilejām (PSKP 24. un 25. kongress, V. I. Ļeņinam – 100, PSRS – 50, Padomju Latvijai – 30 u.c.), par kuriem arī bibliotēkai bija jāsniedz informācija tautai – gan ar uzskatāmo agitāciju – izstādēm, stendiem un kartotekām, gan ar plašākiem pasākumiem.

Tā 1970. gadā pasākumu notiek ar devīzi «Veltīts V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienai». Plašākais no tiem – jaunatnes žurnāla «Liesma» lasītāju konference Oškalna kultūras namā. Tā pulcēja ap 250 interesentu. Tā bija tikšanās ar žurnāla veidotājiem: galveno redaktoru Bronislavu Liepnieku, redakcijas darbiniekiem Pēteri Vilcānu, Egilu Lukjanski, fotogrāfu Marģeri Martinsonu, kā arī jauno dzējnici Anitu Emsi un Jaunatnes teātra aktrisi Lūciju Baumanu, kura pasākumā lasīja Raiņa un Ā. Elksnes dzeju.

Tika atzīmētas arī vietējās – ar pilsētu un novadu saistītās jubilejas. 1970. gada sākumā ar sarīkojumu rajona kultūras namā tika svinēti Jēkabpils 300 gadi. Bet pilsētas bibliotēkā tika iekārtots plašs pilsētas vēsturei un ievērojamiem novadniekiem veltīts stends, galvenokārt izmantojot skolotāja, vēsturieka Arnolda Štokmaņa (1895–1970) sagatavoto materiālu par Jēkabpils un apkārtnes novada vēsturi. Stendā varēja iepazīties arī ar pilsētas rūpniecības sasniegumiem. Neiztika bez materiālu kopas par Otrā pasaules kara dalībniekiem – Jēkabpils atbrīvotājiem. Bija aplūkojami albumi par mākslinieku Skulmju ģimeni, keramiķi Andreju Pormali, mākslinieku Ainu Karlsoni. Paralēli šai izstādei notika arī tematiska pēcpusdienas bibliotēkas

lasītavā, kurā ar stāstījumiem par pilsētu piedalījās muzeja direktors Valentīns Cirsis un rajona galvenais arhitekts Uldis Berķis.

Runājot par novadpētniecības darbu – jau no 1958. gada bibliotēkā tika veidota rakstu kartotēka par pilsētu un novadu ar izrakstiem no dažādiem avotiem. Iekārtoja pastāvīgu tematisku plauktu «Literatūra par Jēkabpils novadu» (pilsēta un apkārtnē), bija apkopotas laikrakstu materiālu mapes par novada tematiku (A. Štokmanis «Tā izauga pilsēta pie Daugavas», «1919. gads Jēkabpilī», «Sēlpils novads» u.c.)

1970. gada novembrī tika atzīmēti Jēkabpils novadpētniecības un mākslas muzeja 50. darba gadi. Bibliotēkas lasītavā varēja apskatīt muzejam veltītu stendu, izvietotos materiālus no muzeja fondiem.

70. gadu sākumā, sevišķi PSRS 50. jubilejas gadā (1972), bibliotēkas pasākumi galvenokārt bija veltīti brālīgajam republikām, tautu draudzībai. Sadarbībā ar Oškalna kultūras namu tika uzskāts mutvārdu žurnālu cikls «Brāļu saimei – 50».

1972. gadā norisinājās Lietuvas PSR Rokišķu rajona kultūras dienas Jēkabpilī. Lietuvas bibliotēku darbinieki apmeklēja arī Jēkabpils pilsētas bibliotēku. Šajā gadā notika arī mutvārdu žurnāls, veltīts mūsu novadam. Tā triju lappušu saturu veidoja Novadpētniecības un mākslas muzeja zinātniskās līdzstrādnieces Dzirdras Zamaļauskas sniegtais kultūrvēsturiskais apskats, mūzikas skolas skolotājas Māras Pētersones pārskats par komponista Pētera Barisona dzīvi un daiļradi un skolotāja, novadpētnieka Arvida Ozoliņa sagatavotais literatūras un citu materiālu apskats «Ko tu vari izlasīt par mūsu novadu».

Lielākie pasākumi tika organizēti kopā ar Oškalna kultūras namu, kura darbinieki rūpējās par māksliniecisko pusi. Tika iesaistīti daiļlasītāji, kultūras nama vokālā studija.

Vienmēr atsaucīgi lektori bija Valentīns Cirsis (1930–1994), Aina Laivīniece, Jāzeps Vuškāns (1919–2005), Arvids Ozoliņš (1917–2009).

70. gados paplašinās bibliotēkas sadarbība ar Tautas universitātes Tūrisma fakultāti – pasākumos tiek iesaistīti rajona Tūrisma kluba dalībnieki, kuri stāsta par saviem ceļojumiem iespaidiem, demonstrē diapozitīvus. Klausītājiem bija interesanti nekālieni pabūt, piemēram, Usūrijas tāigā, Tālajos Austrumos, Gruzijā, Armēnijā, Polijā, VDR, Dienvidslāvijā.

Tikšanās ar jaunatnes žurnāla «Liesma» redakcijas darbiniekiem. 1970. gada janvāris. Runā žurnāla literārās daļas vadītājs Egils Lukjanskis (1937–2008). Trešais no kreisās žurnāla galvenais redaktors Bronislavs Liepnieks (1929–2016).

1972. gada rudeni uz bijušās Tūrisma fakultātes bāzes tiek izveidota Dabas aizsardzības un tūrisma fakultāte, kuras nodarbibas notiek bibliotēkas lasītavā divreiz mēnesī. Tajās piedalīties tiek aicināti arī bibliotēkas lasītāji. Bibliotēkas darbinieki šis nodarbibas apvieno ar literatūras popularizēšanu, gatavo literatūras apskatus, iekārto izstādes par valstīm, par kurām tiek runāts. Sadarbojas arī ar rajona Dabas un piemēnkļa aizsardzības biedrību. Loti nozīmīgu ieguldījumu tūrisma un dabas aizsardzības popularizēšanā dod meža inženieris, novadpētnieks, ļoti iemīļots lektors un ekskursiju vadītājs Jāzeps Vuškāns, kurš šajā laikā ir fakultātes sabiedriskais dekanis.

Piemēnīsim arī iestādes darba skaitliskos rādītājus – uz 1971. gada 1. janvāri bibliotēkā ir reģistrēti 1792 lasītāji, krājumā 35 516 vienības. Bibliotēkā ir lasitava ar 32 vietām. Pasūtīti 19 laikraksti un 83 nosaukumu žurnāli. Bibliotēkas darba laiks ir no plkst. 12.30 līdz 20.30.

Bibliotēka turpina veikt arī metodisko darbu – tā ir metodiskais centrs 14 lauku jeb ciemu bibliotēkām.

70. gados bibliotēkas rīcībā jau ir zināma tehnisko līdzekļu bāze: radiola, magnetofons; epidiaskops – aparāts diapozitīvu demonstrēšanai, neliela krāsaino diapozitīvu kolekcija. Darbojas bibliotēkas grāmatu izsniegšanas punkts Rīgas autoelekropiederumu rūpnīcas Jēkabpils filiālē, kā arī divas pārvietojamas bibliotēkas: Jēkabpils tipogrāfijā un tirdzniecības iekārtu uzņēmumā. Vēlāk izsniegšanas punkti ir arī uzņēmumos «Rīgas apģērbs» un «Jēkabpils konservi».

Viena no bibliotēkas darba formām ir grāmatu apskati. 70. gados darbinieki bieži ieraksta apskatus magnetofona lentē, ko atskaņo kinoteātri pirms seansiem vai raida pa vietējo radio.

Novadpētniecības tematiskais plaukts bibliotēkā «Literatūra par Jēkabpils novadu». To sāka veidot 1958. gadā.

Par nozaru literatūru apskatu nolasīt aicina arī attiecīgās nozares speciālistus. Tika publicēti arī informācija par lasītājiem-parādniekiem, visus saucot konkrētos vārdos un uzvārdos. (Nekādas personas datu aizsardzības!)

Runājot par 70. gadu lielākiem un masveidīgākiem rajona pasākumiem, kuru organizēšanā un norisē piedalās arī bibliotēkas darbinieki, jāpiemin tradicionālā Partizānu dienai veltītā bijušo cīnītāju tikšanās pie Atmiņu ugunsкура. Pirmo reizi tā tika aizsākta jau 1962. gadā, kad Otomāra Oškalna partizānu vienības dibināšanas 18. gadadiņā Jēkabpils kultūras namā uz tikšanos ieradās 14 bijušie partizāni.

Tas toreiz bija liels sarīkojums, kura sagatavošanā un norisē tika iesaistīti rajo-

nā pašdarbības labākie spēki – teātris, koris, vokālie ansambļi. Arī bibliotēka ar izstādēm un stendiem. Lai viss noritētu gludi, tika uzrakstīts kārtīgs scenārijs. Pirmajai Atmiņu ugunsкура reizei, piemēram, scenārijs tika veidots pēc Valda Rūjas dzejoļu cikla «Krāces neaizsalst». Tad arī dzima ierosinājums ik gadu 12. februārī – vienības dibināšanas dienā – rīkot rajonā Partizānu dienu.

No 1974. gada septembra līdz 1976. gada februārim bibliotēkā notiek telpu kapitālais remonts. Telpas pēc remonta, protams, bija gaišākas un siltākas, jo tika nomānīti apgaismojums, apkures radiatori, pārkārtoti grāmatu plaukti ērtākai pieejai.

1976. gadā notiek bibliotēku tīkla centralizācija – visas rajona teritorijā esošās

bibliotēkas tiek centralizētas filiāļu sistēmā, izveidojot vienotu grāmatu fondu, centralizētu administratīvo un saimniecisko darbību. 1976. gadā bibliotēka ir arī kā darba pieredzes skola literatūras popularizēšanai par dabas aizsardzības jautājumiem. Pateicoties sadarbībai ar Tautas universitātes Dabas aizsardzības un tūrisma fakultāti, darbs ir kvalitatīvs un ļabi novērtēts.

1978. gadā tiek sarīkots tematiskais vakars «Ir tāda zeme – Tirleāna», kas bija gan kā literārs vakars, gan Otrā pasaules kara medmāsu-veterānu salidojums. Tajā piedalījās 15 medicīnas māsu skolas (Baškīrijā) absolventes. Viņu vidū bija arī divas mūsu novadnieces: sēlpiliete Lūcija Reinholde un jēkabpiliete Anna Lapa.

Otrs lielāks pasākums – lasītāju konference par L. Breņņeva grāmatu «Mazā zeme», ko noorganizē pilsētas bibliotēka sadarbībā ar sovhoztehnikuma (tagad Agrobiznesa koledža) bibliotēku.

1979. gadā bibliotēkai mainās vadība. Lidija Ozoliņa (1924–2019) dodas pensijā. Ar IPSR Augstākās Padomes Prezidija 1979. gada 19. aprīļa lēmumu viņa tiek apbalvota ar medaļu «Darba veterāns». Bibliotēku turpmāk līdz 1997. gadam vada Brigīte Blīte (1932–2019), koļeģu un draugu lokā saukta par Gītu. Jāpiebilst, ka Gīta bija ļoti skaista rokkrāsā ipāšniece ar lielu māksliniecisku talantu. Visi tā laika izstāžu nosaukumi, bibliotēkas katalogi, kartotēku un stendu noformējums bija viņas veikums.

1980. gads – Padomju Latvijai 40. gadadiena. Tai par godu pasākums – tematiska pēcpusdienā «Jēkabpili – 310». Tās ietvaros notiek tikšanās ar grāmatas ceļveža «Jēkabpils» autoru, novadpētnieku Arvidu Ozoliņu, kurš klātesošos izvadā nekālienes ceļojumā diapozitīvos pa pilsētas un novada ievērojamām vietām.

Sagaidot 1980. gada olimpiādi Maskavā, pastiprināti popularizē sporta literatūru. Notiek literatūras apskatu konkurss «Jaunatne un sports». Savā zonā ar apskatu «Ne tikai talants» (par Helmutu Balderi) bibliotēka iegūst 1. vietu. Savukārt daiļliteratūras popularizēšanu veicina Tautas universitātes Literatūras fakultātes atvēršana. Nodarbibas organizē pilsētas bibliotēka, un tās notiek vai nu bibliotēkas telpās, vai kultūras namā.

Tāpat 1980. gadā tiek uzskāts jauns izstāžu cikls «Pie mums viesojas...» – par māksliniekiem, kuri sniedz koncertus Oškalna kultūras namā (Girts Jakovļevs, Laima Andersone-Silāre; ties kā dzējniece Laimoni Vāczemnieku u.c.)

1981. gads – sākas 11. piecgade, bibliotēkas darbā uzsvērs uz PSKP 26. kongresa un LKP 23. kongresa materiālu propagandu.

Dzejnieks Valdis Rūja (1928–2020) (no labās) un rakstniece Anna Brodele (1910–1981) Jēkabpilī. 1971. gads.

Jēkabpils rajona kultūras darbinieku vidū arī Jēkabpils pilsētas un bērnu bibliotēkas darbinieki. Priekšplānā pirmā – Aina Laivīniece, otrā – Brigita Blīte. 70. gadi.

JPB krājuma foto

Dalība republikas un rajona konkursā «Labākā bibliotēka PSKP 26. kongresa materiālu propagandā». Jauninājumus bibliotēkas darbā ir tas, ka pirmo reizi grāmatu izstādi papildina ar lietiskās mākslas priekšmetiem. Piemēram, izstādes «Kultūras darbinieks brīvības brīžos» saturu veidoja grāmatas par rokdarbiem + roku darinājumi: pinumi, adījumi, izšuvumi.

Jau 1980. gada beigās Jēkabpilī ir nodibināts fotoklubs «Daugava». Līdz ar to bibliotēkā pieaug pieprasījums pēc mākslas literatūras, kas saistīta ar fotogrāfiju.

1982. gadā PSKP CK maija plēnems pieņem slaveno PSRS pārtikas programmu. Protams, bibliotēkā tiek kārtots izstāžu cikls «Pārtikas programma – mazes ceļš».

Šajā gadā bibliotēkā sāk strādāt jaunas darbinieces – Lilita Grantiņa (vēlāk Žikova) un Sandra Minkova. Sandra pēc diviem bibliotēkā nostrādātiem gadiem pāriet darbā uz Oškālna kultūras namu.

80. gados vispopulārākie žurnāli bibliotēkā – «Радио» un «За Рублем». Pilsētā pieaudzis kooperatīvo un ģimenes dārziņu īpašnieku skaits, tāpēc pieaug arī pieprasījums pēc literatūras par dārzējumu, ogu un ziedu audzēšanu. Nevienas studijas neizti-

ka bez Ņeļina, Marksa un Engelsa darbu obligātās lasīšanas. Tie bibliotēkā bija iepirkti vairākos eksemplāros. Sevišķi pieprasīts bija Ņeļina Kopoto rakstu 14. sējums («Materiālistisms un empiriokriticisms»).

1984. gadā bibliotēkā ir reģistrēti 2 002 lasītāji, krājums – 51 853, izsniegums – 59 145.

Šajā gadā bibliotēkas lasītāvi, sagaidot PSRS AP vēlēšanas, tiek iekārtots agitpunkts – vēletāju klubs, notiek tikšanās ar Jēkabpils pilsētas un rajona deputātu kandidātiem. Rajona Mākslas dienu ietvaros ir organizēta Viļa Lāča 80. dzimšanas dienai veltīta gleznu izstāde par jūras tematiku «Jūra latviešu padomju glezniecībā un grafikā» no Latvijas Valsts Mākslas muzeja fondiem. Šāda izstāde bibliotēkā notiek pirmo reizi.

1984. gadā bibliotēkā ir pieejams 21 laikraksts un 87 žurnāli.

Arī 1985. gadā bibliotēkā kā informācijas centram jāseko līdzī «padomijas» laika atzīmējamajam dienām, jo ir Uzvaras Lielajā Tēvijās karā 40. gadadiena un 45. gadadiena kopā padomju varas atjaunošanas Baltijas republikās.

Taču gada virsotne latviešu tautai ir 19. Vispārējā latviešu Dziesmu svētki jeb Padomju Latvijas

10. Dziesmu un 9. Deju svētki, kuri, kā zināms, paliks leģendāri ar to, ka, ignorējot padomju cenzūras aizliegumus, kopkora un tautas saukts, Maestro Haralds Mednis nodirģēja no programmas svitrotu «Gaismas plīši».

Jau bija kļuvis par tradīciju ar plašu literatūras skati piedalīties Dabas aizsardzības biedrības rajona konferencēs. Mākslas un mūzikas dienu ietvaros notiek pašdarības mākslinieka, novadnieka Josifa Kačanovska gleznu izstāde. Ģaras rindas uz periodikā iespīestajiem V. Pikuļa, A. Semjonova, L. Karelina daiļdarbiem (grāmatās vēl nebija izdoti).

Vairāki pasākumi šajā gadā veltīti Krišjāņa Barona 150. jubilejai. Sadarbībā ar skolas bibliotekāri Līlianu Čuksti Jēkabpilī 2. vidusskolā tiek sarīkota Raiņa 120. jubilejai veltīta dzejas pēcpusdiena.

1986. gadā iecienītākā grāmata bibliotēkā ir Artura Maurīna «Laika zīmes». Pieprasītākā literatūra – par skaņu iekārtām un pastiprinātājiem, televīzijas antēnām. «Ejošākie» žurnāli «Радио», «Новые Товары». Notiek novada folklorai veltīta literāra pēcpusdiena «Mazs bij' tēva novadīng...». Tā tika sarīkota arī zonā OC-78-13.

1987. gadā jau nedaudz

Rokišķu rajona kultūras dienas Jēkabpilī. 1972. gads. Rokišķu rajona 27 bibliotekāri iepazīstas ar Jēkabpils pilsētas bibliotēku.

bija jūtamā pārmaiņu vēsmas. Bibliotēkā tiek sakārtota izstāde, veltīta Mihaila Gorbačova vizītei Baltijas republikās. Notiek dārzniekam, selekcionāram Viktoram Orehovam veltīta tematiska pēcpusdienu «Orehova lilijs». Šajā gadā vairāk tiek runāts, rīkotas izstādes, arī par novada dabas pieminekļiem un to aizsardzību, veidotas vietējo mākslinieku – gleznotāju, lietiskās mākslas meistarū darinājumu izstādes. Šajā gadā pieprasītākās grāmatas ir V. Pikuļa «Favorīts», M. Mičelas «Vējiem līdzī», A. Ribakova «Arbata bērni». Sadarbībā ar Tūristu klubu bibliotēkā organizē «Jēkabpils dienas» – katru ceturtdienu notiek novadam veltīts pasākums vai dialekcija. Stāsta un diapozitīvu demonstrē Jānis Amats, Leonards Ertis, Jāzeps Vuškāns, Arvīds Ozoliņš, Valdis Purvīns.

1988. gads jau ienes redzamākas pārmaiņas sabiedrības domāšanā un uzskatos, arī bibliotēku darbā. Tiek izvērtētas līdzšinējās darba formas, grāmatu krājuma saturs, pasākumu saturs un forma. Pasākumos ienāk jauni izteiksmes līdzekļi: videofilmā, «dzīvā» mūzika, gleznu un foto izstādes. Uzmanības lokā – pārbaube jeb perestroika – demokrātiskas valsts veidošana, Latvijas patiesās vēstures izziņāšana, dabas aizsardzība, ekoloģija, nacionālā kultūras mantojuma apģūšana, Latvijas Tautas frontes (LTF) programmas un rezolūcijas izskaidrošana, istenošana dzīvē, novadpētnieciskais darbs.

Bibliotēkā veidojas ģaras rindas (izsniedz pēc saraksta rindas kārtībā) pēc krievu literārajos žurnālos «Нева», «Мокша», «Роман-разера» publicētajiem romāniem (A. Ribakova «Arbata bērni», «Trīsdemīti piektais un nākamie gadi», B. Pasternaka «Doktors Živago», N. Karamzina «Krievijas valsts vēsture» u.c.). Žurnāls «Avots» bija pirmais, kurā latviešu valodā varēja lasīt par vēsturiskajiem notikumiem un procesiem, par kuriem agrāk runājām tikai čukstus. Bibliotēkas vēstūrē nav bijis tik «nolāsīta» žurnāla kā «Avots». (Iznāca no 1987. līdz 1992.

gadām).

80. gadu beigās jau pamazām sāk izdot kādreiz aizliegto trimdas autoru darbus. Vieni no pirmajiem bija E. Virzas «Straumēni», A. Dzijuma «Saplēstā krūze», I. Leimanes «Vilkaču mantinieci», З.Фрейд «Психология бессознательного». Pat nakti cilvēki stāvēja rindā pie grāmatveikala pēc M. Mičelas romāna «Vējiem līdzī» un K. Makkalovas «Dziedoņi ērkšķu krūmā». Šīs grāmatas, protams, nonāca arī bibliotēkas plauktos, un pieprasījums bija ļoti liels, jo tā bija pasaulslavena literatūra un atšķīrās no tās, ko bijām lasījuši līdz šim. Tām lasītājiem, kuras interesejās par modi, liels ieguvums bija žurnāls «Burda».

Tiek kārtotas izstādes, veltītas LTF dibināšanas kongresam, Latvijai laikmetu griežos.

1988. gads ir arī folkloras festivāla «Baltica-88» gads, Kārļa Zāles 100. jubilejas gads, Andreja Pumpura «Lāčplēša» 100-gades svinības (notika lasījums 2. vidusskolā, 2 izstādes). Tika sarīkots tematiskais pasākums «Folkloras festivāls «Baltica-88» atceroties». Folkloras kopas «Klīnči» dalībnieki dalījās iespaldos un atmiņās par festivālā izjūsto un piedzīvoto. Tika rādīta videofilma, dziedātas festivālā dziedātas dziesmas.

Šajā gadā tika atzīmēta arī dzejnieces Arjas Elksnes 60. dzimšanas diena. Bibliotēkas darbinieku sagatavotā dzejas kompozīcija tika atkārtota trīs reizes: Oškālna kultūras namā, sovhoztehnikumā un kafējnīcā «Staburags».

1988. gadā tika ieviesta jauna darba forma: raidījums pa vietējo radio ar folkloras kopas «Klīnči» piedalīšanos – par senajām tautas tradīcijām, ticējumiem, svētku svinēšanu. Pirmais raidījums bija veltīts Ziemassvētkiem.

1989. gads. Tautai tiek atdoti gan vēsturiskie, gan etnogrāfiskie svētki. Em. Melngaiļa Tautas mākslas centrs un Latvijas Valsts bibliotēka jau ir izdevusi bibliogrāfisko rādītājus un metodiskos materiālus par Ziemassvētkiem, kurus var izmantot, iekārtojot iz-

stādes.

Telpu dekorēšanai svinīgos gadījumos bibliotēkai tiek iegādāts Latvijas nacionālais karogs. Kārto izstādes LTF 2. kongresam, 1939. gada notikumiem, Lāčplēša dienai, 18. novembrim. Vispopulārākā avīze – «Lauku Avīze», žurnāls – «Приусадебное хозяйство».

Daugavas svētku ietvaros bibliotēkā sarīko pašdarības mākslinieku J. Vilciņa un F. Sokolovska gleznu izstādes, veltītas Jēkabpilī, tās apkārtnē, Daugavai.

Emocionālākais 1989. gada sarīkojums, ko rīko bibliotēka, ir dzejas kompozīcija «Lūs, tautas atmiņa, tās līktnis, godā prāts...!» – veltīta «stājīsmā» upuru piemiņai 25. martā. Vakarā piedalās Jēkabpils Tautas teātra aktieri. Skaņ dzeja, dziesmas folkloras kopas «Klīnči» izpildījumā.

Laikrakstā «Padomju Daugava» pēc pasākuma var lasīt kādas dalībnieces pateicību par sarīkoto presiju upuru atceres vakaru: «Jā, šis vakars silīdī un sāpīnāja. (...) Šajā vakarā es jutu, ka mani reālisti cilvēki, mani laikabiedri, kaut lēmums par rehabilitāciju mūsu ģimēi vēl nav saasniedzis. Domāju, ka šis literārais skumju un atmiņu cauraustais pasākums saasniedza katru klātesošā sirdi un prātu.»

1989. gada 23. augustā notiek vēsturiskais «Baltijas ceļš», kurā līdz ar citiem jēkabpīliešiem piedalās arī pilsētas bibliotēkas vadītāja Brigita Blīte.

20. gs. 90. gadi atnes jaunus notikumus un citādus stāstus. Par Brīvību, par pārmaiņām, par cerību piepildīšanos vai arī vilšanās... Taču kultūras iestādei – bibliotēkai blakus informācijas centra funkcijām un cilvēkiem dotās iespējas lasīt grāmatas tradicionālajā formātā dzīvē izgaismojams vēl viens darba virziens – pētīt, apkopot un dokumentēt, ceļt gaisma un popularizēt sava novada, pilsētas vērtības: cilvēkus, viņu veikumu, vietas un notikumus. Atceresīms, ka mūsu vēsturi veido laiks un mēs paši.

Anita RUBINE,
Jēkabpils pilsētas
bibliotēkas bibliogrāfe

Kurzemes bibliotekāru saiets Kuldīgā

Kuldīgā norisinājās Kurzemes bibliotekāru vasaras saiets *Krāsainā novadpētniecība*, kurā pulcējās bibliotekāri no tuvām un tālām Kurzemes bibliotekām. 28. jūlijā notika tikšanās, lai kopīgi iepazītu novadpētniecības interesanto pusi.

Klātienē praktiskajās nodarbībās kopā ar Kuldīgas galvenās bibliotēkas darbiniekiem un Imanta Ziedoņa fonda *Vieglī* izglītības iniciatīvu *Ziedoņa klase* varēja piedalīties izlaušanās spēlē un interaktīvajā gājienā *Ūdens Kuldīgā*. Saieta dienas noslēgumā bibliotekāri baudīja A.Niedzvidža lugas *Dūdene zina* fragmentus Edoles amatierteātra izpildījumā.

29. jūlijā saiets turpinājās attālināti platformā *Zoom*, kurā piedalījās novadpētniecības speciālisti Daina Ģirvaite un Gunta Grundmane no Kuldīgas, Baiba Ivāne no Jelgavas, Līgita Kalniņa no Jūrkalnes un Mārtiņš Lagzdons no Kursiņiem. Pieredzē dalījās arī Latvijas Bibliotekāru biedrības valdes priekšsēdētāja Māra Jēkabsons. Šo divu dienu laikā Kurzemes bibliotekāri ieguva vērtīgu pieredzi par novadpētniecības tehnikām un variantiem, padarot šo procesu vēl aizraujošāku.

Kurzemes bibliotekāri sapulcējušies pie Kuldīgas galvenās bibliotēkas, lai dotos ekskursijā pa ēku.

Jāņa Siliņa teksts un foto

Avots: Kurzemnieks

Datums: 10-08-2021

Visdrošākais ceļojums ir grāmata!

PROGRAMMAS «ZVIRBUĻU DĀRGUMU MEDĪBAS» VEIDOTĀJI. No kreisās: Svetlana Jodo, Lolita Dreimane, Līga Bujane un priekšplānā Ričards Edijs Štībe. Foto no Valmieras integrētās bibliotēkas arhīva

Vasara – brīnišķīgais gadalaiks, pilns ar piedzīvojumiem dabā, ceļojumos. Taču vasaru var bagātināt arī ar ceļojumiem grāmatu pasaulē. Esam jau ceļā uz jauno mācību gadu, – ja vasarā daudzi lasīja un baudīja ogas, sēnes, tad skolēni steig izlasīt skolā ieteiktās grāmatas.

Sauļainā enerģija piepildīti bērni, jaunieši un vecāki aicināti iesaistīties vairākās lasīšanas programmās – Bērnu, Jauniešu un Vecāku žūrijas jaunās kolekcijas bau-

dīšanā un vērtēšanā (līdz pat 2021. gada beigām), Zvirbuļa dārgumu medībās (vēl var paspēt ielekt lasīšanā, medības noslēgsies 31. augustā). Šogad Valmieras bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļa aicina piedalīties izdevniecības «Latvijas mediji» rīkotā grāmatu lasīšanas maratonā «Grāmatons», tas finišēs 15. septembrī. Grāmatu nosaukumi un krāšņie vāki tā vien vilina uz lasīšanu: «Mammas dzejoļi», «Kā sagaidīt citplanētieti», «Armando»,

«Kā izglābt mazītiņu mammu», «Šausmiņa», «Pirmo reizi uz mēness», «Cells, Sofija un Parīzes jumti», «Kariete uz Santjago» un citas grāmatas dažādiem vecumiem un gaumēm. Jāņa Baltvilka balvas starptautiskā laureāte šogad ir franču rakstniece Delfīne de Vigāna. Viņas grāmatu «No un es» (izdevējs – Jāņa Rozes apgāds) lasītāji var iepazīt, pateicoties tulkotājai Intai Šmitei. Vairākas nominētās grāmatas iekļautas 2021. gada Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas kolekcijā. Uz pieprasītākām grāmatām ir pat izveidojusies rinda, rezervēšanas iespējas izmanto daudzi, un tas liecina, ka lasīšana ir cieņā. Prieks, ka uz mūsu aicinājumu sadarboties atsaucās lasīšanas eksperti no Nīderlandes, Zviedrijas, Dienvidspānijas un Jaunzēlandes! Plānojam septembrī veidot ar lasīšanas ekspertiem ārpus Latvijas ciešākus kontaktus, cerot, ka būs iespējams sazināties attālināti un parunāt par grāmatām, lasīšanu un citām interesantām tēmām.

Lasot grāmatu, var bagātināt savu iztēli – piedzīvot vairākus notikumus kopā ar tās varoņiem, iegūt jaunus draugus, bet vecāki spēs labāk izprast savu bērnu domas un cerības, ja paši iesaistīsies lasīšanas procesā. Lai bērns kļūtu par prasmīgu un aizrautīgu lasītāju, labākais, ko varat darīt, ir kopīgi skaļi lasīt. Pat tad, kad bērns jau prot lasīt, ir svarīgi turpināt viņam lasīt priekšā, lai vēlāk bērns censtos pilnveidot savu lasītprasmi. Mērķis ir ieinteresēt bērnu, lai viņš gribētu lasīt, lai kļūtu par raitu lasītāju. Tā notiek, kad lasīšana bērnu

iepriecina un izklaidē. Lai ievilinātu bērnu lasīt, sākumā labāk izvēlēties bērnam interesantas tēmas, aizraujošus un izklaidējošus stāstus un dzejoļus. Vēl kāds labs veids, kā uzlabot bērna valodu un veicināt domāšanu, ir lasīto pārrunāt. Prieks par vairākām ģimenēm ar dažāda vecuma bērniem, kas nāk uz bibliotēku kopā.

Visaktīvākie lasītāji ir sākumskolas vecumā, taču, lai lasītāre un lasītāprieks nemazinātos, var atrast aizraujošu lasāmvielu arī pusaudžiem, jauniešiem un arī vecākiem. Bērnu apkalpošanas nodaļas lasītāji noteikti pamanīja un novērtēja dažus vasaras jaunumus: Jauniešu stūrīti, kur var palasīt kādu žurnālu vai uzspēlēt ar draugiem spēli, vēl darbojas Atvērtais čatiņš, kur var atstāt savus iespaidus un komentārus. Žurnālu lasītāji sarosās! Augustā paņemot žurnālu, tevi sagaida kāds pārsteigums! Bet mazākajiem lasītājiem noteikti būs aizraujoši padarboties ar Runājošo pildspalvu, lasot Ineses Zanderes grāmatas sērijā «Kā lupatiņi mācījās». Bibliotekāri, bērni un vecāki ļoti gaida tikšanos bibliotēkā lasīšanai ar suni (tā ieguva lielu piekrišanu gan bērnu, gan pieaugušo vidū), taču viss būs atkarīgs no epidemioloģiskās situācijas rudenī.

Lasīšana un lasītāprieks iet roku rokā. Mēs priecājamies par katru lasītāju! Gatavojamies skolai un nākamajam izugsmes līmenim kopā un radoši!

Lolita Dreimane,
Valmieras bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas galvenā bibliotekāre

Avots: Liesma

Datums: 06-08-2021

KOPĀ AR RAKSTNIECI

29. jūlija pēcpusdienā Rēzeknes Centrālās bibliotēkas āra terasē, īstenojot Valsts Kultūrkapitāla fonda projektu "Ar rakstnieku – aci pret aci", bija tikšanās ar mūsu novadnieci, rakstnieci, Latvijas Rakstnieku savienības biedri, laikraksta "Rēzeknes Vēstis" žurnālisti, literātu biedrības "Latgales ūdensroze" vadītāju Aiju MIKELI-STRUŠEĻI.

Tas bija pirmais klātienes pasākums pēc ilgāka pārtraukuma, kuru radīja pandēmijas ieviestie ierobežojumi. Pasākums notika, ievērojot visas valstī noteiktās drošības prasības. Draudzīgā un ģimeniskā

atmosfērā rakstniecei tika uzdoti dažādi jautājumi. Klātesošie uzzināja par autoras jaunākā detektīvromāna "Zirneklis" sižetu, tā tapšanas gaitu. Aija atklāja, cik ilgā laikā top viņas romāni. Izrādās, ka vis-

ātrāk (trīs mēnešos) tika uzrakstīts detektīvromāns "Spāņu duncis". Klātesošie uzzināja, kādu autoru darbus pati rakstniece lasa visvairāk. Šobrīd Aija lasa angļu rakstnieces Lūsijas Edlingtones romānu, starp iecienītākajiem ir arī norvēģu rakstnieks Jū Nesbē. Rakstniece iepazīstināja ar grāmatu tapšanas ceļu no uzrakstīšanas brīža līdz grāmatu plauktam. Šogad Aija ir kļuvusi par Latvijas Rakstnieku savienības biedri, kas ir augsts sasniegums un rakstnieces darba novērtējums. Aija padalījās arī ar saviem nākotnes plāniem.

Rēzeknes Centrālā bibliotēka saka lielu paldies Aijai Mikelei-Strušelei un visiem pasākuma dalībniekiem par jauko kopā būšanu! Lai rakstniecei daudz jaunu radošu ideju un aizraujošu romānu!

Zigrīda GORSVĀNE,
RCB direktores vietniece

Avots: Rēzeknes Vēstis

Datums: 06-08-2021

PILSĒTAS SVĒTKI BIBLIOTĒKĀ

**Rēzeknes Centrālā bibliotēka, sagaidot Pilsētas svētkus, sa-
viem apmeklētājiem sagatavojusi vairākas interesantas izstādes.**

Līdz 31. augustam abonementā (2. stāvā) apskatāma pilsētā labi pazīstamā fotogrāfa Aleksandra Lebeda foto izstāde “Rēzekne Aleksandra Lebeda objektīvā”. Tā ir tikai neliela daļa no fotogrāfijām, kas ir izdevumā “Rēzeknes varavīksne”. Grāmata ir savdabīgs turpinājums 2014. gadā izdotajam izdevumam “Rēzekne top skaistāka”. Pateicoties fotogrāfam Aleksandram Lebedam, kurš jau vairāk nekā desmit gadus veido Rēzeknes hroniku, ikvienam interesentam ir iespēja sajust pilsētas ritmu, piedzīvot tās jaunākās vēstures spilgtākos brīžus un atsaukt atmiņā grandiozākos projektus. Olimpiskā centra būvniecība, pilsētas sporta objektu rekonstrukcija, promenādes izbūve gar upi, pārmaiņas Kovšu ezera krastos, parka rekonstrukcija ziemeļu mikro- rajonā un skolu ēku jaunais vei-

dols – visi šie un vēl citi pilsētai nozīmīgo notikumu, pasākumu, festivālu fotomirkļi apkopoti jaunajā grāmatā.

Abonementā **līdz 14. augustam** skatāma arī grāmatu izstāde **“Rēzekne – dzimtā, skaistā pilsēta”**, kurā eksponētas grāmatas par Rēzeknes vēsturi cauri gadsimtiem, sakrālo mantojumu, skolu un medicīnas vēsturi, kā arī Rēzekne mākslinieku Osvalda Zvejsalnieka un Franciska Varslavāna gleznās.

Savukārt lasītavā (3. stāvā) **līdz 14. augustam** apskatāma novadpētniecības materiālu izstāde **“Rēzeknes pilsētas svētku vēsturē ielūkojoties”**.

Laipni gaidīti! Ievērojiet epidemioloģiskās drošības noteikumus!

**Zita GORSVĀNE,
RCB Abonementa nodaļas
vadītāja**

Avots: Rēzeknes Vēstis

Datums: 06-08-2021